

Ministerstvo financí

Datovou schránkou

K rukám JUDr. Alena Schillerová, Ph.D., ministryně financí

Na vědomí:

- předsedové poslaneckých klubů Parlamentu České republiky
- předsedové a předsedkyně senátorských klubů Parlamentu České republiky

V Praze dne 6. září 2018

Věc: Podnět pro změnu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Vážená paní ministryně,

Obrácíme se na Vás ve věci možné změny zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále také jen „zákon o majetku státu“) a to z toho důvodu, že **současné znění zákona o majetku státu neumožňuje státu vymáhat některé škody, které na jeho majetku opakovaně vznikají.**

Konkrétně se jedná o škody na majetku státu, které jednotlivým organizačním složkám státu, respektive státu jako celku, vznikají **uhrazením pokuty za správní delikt**. Typicky se jedná například o uhrazení pokuty za porušení zákona o zadávání veřejných zakázek dle rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, nicméně může se jednat samozřejmě o jakékoli jiné správní delikty. Vždy se jedná o takové případy, kdy stát (respektive organizační složky státu prostřednictvím některého svého zaměstnance či dokonce prostřednictvím najatého odborníka) poruší své vlastní zákony a za toto jednání uhradí stát (respektive jedna organizační složka státu) uloženou pokutu, která se okamžitě stává příjmem státu (respektive jiné organizační složky státu).

Závěr o tom, že stát za současného znění zákona o majetku státu nemůže v některých případech úspěšně uplatnit nárok na náhradu škody, vyplývá z **rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12.4. 2017, sp. zn. 31 CDo 2764/2016**. V projednávaném případě šlo o to, že zaměstnanec Ministerstva obrany v rámci plnění svých pracovních povinností pochybil (konkrétně neodeslal oznámení o zrušení zadávacího řízení ve lhůtě 3 dnů ode dne přijetí rozhodnutí o zrušení zadávacího řízení a učinil tak až o měsíc později) a za toto jednání byla Ministerstvu obrany uložena Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže pokuta. Zadavatel veřejné zakázky (Ministerstvo obrany) uloženou pokutu uhradil a začal ji zároveň vymáhat po svém chybujícím zaměstnanci. Věc se posléze dostala až před velký senát Nejvyššího soudu České republiky, který potvrdil právní názor Okresního soudu v Mělníku a Krajského soudu v Praze a žalobu Ministerstva obrany na náhradu škody, respektive dovolání Ministerstva obrany, zamítl s tímto odůvodněním: „V posuzovaném případě žalobkyně (organizační složka státu) zaplatila pokutu uloženou rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 6. 8. 2014 č. j. ÚOHS-S367/2014/VZ-16510/2014/522/MBa na účet Celního úřadu pro Jihomoravský kraj. Protože na stát je v pracovněprávních vztazích mezi státem a zaměstnancem v případě posuzování vzniku škody způsobené zaměstnancem třeba hledět jako na jediný subjekt (vlastníka majetku), mohla státu vzniknout jejím zaplacením škoda, jen kdyby se tím zmenšil majetek státu jako celek. Vzhledem k tomu, že žalobkyně zaplacením pokuty odvedla peněžní prostředky zpět do státního rozpočtu, došlo pouze k přesunu finančních prostředků uvnitř státu, avšak majetek státu se touto transakcí nezmenšil a z tohoto důvodu žalobkyni (státu) jako zaměstnavateli žalovaného tvrzená škoda nevznikla.“

Jinými slovy v současné době nemají zaměstnanci státu či dokonce státem najatí odborníci žádnou motivaci dodržovat zákony, které stát pro ochranu důležitých zájmů stanovil. Konkrétně smyslem a účelem zákona o zadávání veřejných zakázek zcela jistě je zajistit volnou a svobodnou soutěž mezi dodavateli veřejných zakázek. Skutečná soutěž mezi jednotlivými dodavateli významně zvyšuje šanci státu a dalších subjektů hospodářích s veřejnými prostředky, že získají jimi poptávané zboží, služby či stavební práce v odpovídající kvalitě a zároveň za co nejvýhodnějších (nejen finančních) podmínek. Aby stanovená pravidla pro zadávání veřejných zakázek fungovala i v praxi, investoval stát nemalé finanční prostředky do zřízení a následného provozu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také jen „Úřad“), který na dodržování postupů při zadávání veřejných zakázek dohlíží. Za splnění zákonem stanovených podmínek může Úřad postup jednotlivých zadavatelů veřejných zakázek pečlivě přezkoumávat a za porušení zákona ukládat sankce, mimo jiné i finanční pokuty. **V případě organizačních složek státu je však ve světle výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky zřejmé, že motivace státu dodržovat vlastní zákony, respektive motivace konkrétních odpovědných osob, je prakticky nulová.** Ať už se totiž zaměstnanci či dokonce najatí odborníci (zejména advokátní kanceláře či soudní znalci apod.) dopustí při zadávacím procesu jakékoli i třeba úmyslné chyby, nemůže být po nich způsobená škoda nikdy s úspěchem vymáhána.

Tento stav považujeme za nesprávný a v zásadě i velmi nespravedlivý, neboť obdobná pochybení zaměstnanců či najatých odborníků mimo organizační složky jsou v mnoha případech postihována uplatněním regresního nároku. Pro dokreslení uvádíme téměř čtyři desítky konkrétních případů, ve kterých byl nárok na náhradu škody částečně či plně uspokojen, a to buď přímo ze strany konkrétních odpovědných osob a nebo prostřednictvím plnění pojišťovny. V několika případech jsou vymáhány i další související škody, tedy zejména uhrazené odvody za porušení rozpočtové kázně, včetně penále. Podrobnosti k jednotlivým případům vymáhání nároku na náhradu škody lze dohledat na našich webových stránkách na níže uvedených odkazech, případně v naší Analýze¹. Pokud byste měla, paní ministryně, zájem o osobní setkání na toto téma, jsme samozřejmě připraveni se s Vámi setkat a probrat detaily na osobní schůzce.

Konkrétní příklady úspěšného vymáhání nároku na náhradu škody:

Královéhradecký kraj, škoda 800 tisíc korun

Správa silnic Olomouckého kraje, škoda 100 tisíc korun

Město Košťany, škoda 100 tisíc korun

Město Šternberk, škoda 160 tisíc korun

Správa silnic Olomouckého kraje, škoda 150 tisíc korun

Zlín, škoda 300 tisíc korun

Centrum služeb pro silniční dopravu, škoda 150 tisíc korun

Hodonín, škoda 250 tisíc korun

Královéhradecký kraj, škoda 300 tisíc korun

Moravičany, škoda 150 tisíc korun

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, škoda 100 tisíc korun

Dvory, škoda 100 tisíc korun

Krásná Lípa, škoda 150 tisíc korun

Městská část Brno Žabovřesky, škoda 200 tisíc korun

Ostrava, škoda 300 tisíc korun

Hostivice, škoda 150 tisíc korun

Vysoká škola báňská, škoda 100 tisíc korun (vymoženo včetně poloviny odvodu za porušení rozpočtové kázně, tj. vymoženo 2,2 mil korun nad rámec uložené pokuty ÚOHS)

Cheb, škoda 600 tisíc korun

¹ Analýza vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy vzniklé na majetku zadavatelů veřejných zakázek zaplacením pokuty uložené úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (verze 2, rok 2018, kapitola pátá – Praxe při vymáhání majetkové újmy (2012-2018), strana 18-33)

Krajská zdravotní a.s., škoda 500 tisíc korun

Zdravotnický holding Královéhradeckého kraje, škoda 100 tisíc korun (vymáháno včetně další škody 16 mil korun)

Sportplex Frýdek-Místek, škoda 300 tisíc korun

Střední škola technická, škoda 100 tisíc korun

ČVUT, škoda 140 tisíc korun (vymáháno včetně odvodu za porušení rozpočtové kázně 22,5 mil korun)

ČVUT, škoda 300 tisíc korun

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, škoda 300 tisíc korun

Olomouc, škoda 500 tisíc korun

Olomouc, škoda 160 tisíc korun

Obec Hudlice, škoda 300 tisíc korun

Město Nejdek - 750 tisíc

Město Chodov - 300 tisíc

Město Staré Město - 100 tisíc (vymáháno včetně korekce 1 mil korun)

Ústecký kraj - 200 tisíc

Vysoké učení technické v Brně - 1 mil korun

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava - 100 tisíc (vymáháno včetně korekce 11,5 mil korun)

Správa silnic Olomouckého kraje - 150 tisíc

Vážená paní ministryně, věříme, že na základě výše uvedených informací pečlivě **zvážíte možnost změny stávajícího znění zákona o majetku státu a to tak, aby bylo v budoucnosti možné vymáhat škody, které na majetku státu** (respektive na majetku jednotlivých organizačních složek státu) **opakovaně vznikají z důvodu uhrazení pokuty za správní delikt**. V opačném případě je na zvážení, zda by se například Úřad pro ochranu hospodářské soutěže neměl v rámci prováděného přezkumu činnosti zadavatelů raději zaměřit výlučně jen na subjekty odlišné od organizačních složek státu, neboť uložení pokuty za správní delikt organizačním složkám státu za dané situace postrádá jakýkoli smysl.

S poděkování za čas, který budete podnětu věnovat

Právo ve veřejném zájmu, z.s.

Mgr. Petra Bielinová, advokát
pověřená vedením projektu Právní poradna
Mob. 605 54 34 19

Příloha:

- 1) Rozsudek velkého senátu Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12.4. 2017, sp. zn. 31 CDo 2764/2016
- 2) Analýza vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy vzniklé na majetku zadavatelů veřejných zakázek zaplacením pokuty uložené úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (Právo ve veřejném zájmu, z.s., verze 2, rok 2018)

Rozdělovník:

- Ministerstvo financí
- Předsedové poslaneckých klubů Parlamentu České republiky
- Předsedové a předsedkyně senátorských klubů Parlamentu České republiky